

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Børne- og Undervisningsudvalget
Christiansborg

Svar på alm. del – spørgsmål 437

I brev af 23. september har Sofie Lippert (SF) stillet mig følgende spørgsmål:

21. oktober 2024
Sagsnr.: 24/30764

Alm. del – spørgsmål 437:

Vil ministeren redegøre for de faglige bevæggrunde for, at knækket i undervisningstaxametrene på de gymnasiale uddannelser er opgjort på antallet af årselever på institutions og ikke afdelingsniveau, og vil ministeren henvise til belæg for, at stordriftsfordele også findes på institutioner med flere små afdelinger af erhvervsgymnasier i forskellige byer?

Svar:

Regeringen foreslår med finanslovsforslaget for 2025 at indføre et knæk i undervisningstaxametrene til de gymnasiale fuldtidsuddannelser ved 700 årselever, således at taksten for aktivitet over 700 årselever reduceres med 10 procent.

Antallet af årselever opgøres i forbindelse med knæktaxameteret pr. uddannelse pr. institution og altså ikke på afdelingsniveau, som spørgsmålet også nævner. Der henvises indledningsvist til BUU alm. del – spm. 369 og 420 (2023-2024) for en uddybning vedrørende ministeriets anvendelse af institutionsniveauet, modsat afdelingsniveauet, i forbindelse med tiltaget om knæktaxameteret.

Ministeriet har i forbindelse med udformningen af tiltaget fundet faglig og empirisk inspiration i en omkostningsanalyse fra Struensee og Co. fra 2019. Analysen viser overordnet, at der generelt er en tendens til faldende marginalomkostninger på tværs af ungdomsuddannelsesområdet, således at blandt andet løn- og øvrige driftsomkostninger pr. årselev falder med antallet af årselever.

I undersøgelsen er afdelingsniveauet eller de specifikke geografiske lokationer for uddannelserne ikke det primære analyseniveau, og analysen aggregerer som udgangspunkt datakilder til hovedinstitutionsniveauet og grupperer dertil data i en række arketyper under delsektorer.

Det bemærkes i øvrigt, at spørgsmålet om den eventuelle betydning af afdelingsniveaet i forbindelse med knæktaxameteret primært er relevant for hhx og erhvervsuddannelser, da de fleste almene gymnasier kun har én lokation.

Hertil skal det dog nævnes, at omkostningsanalysen fra Struensee og Co. også finder, at stordriftsfordelene findes på institutioner med erhvervs-gymnasiale uddannelser. Således gør stordriftsfordelene sig både gældende på tværs af institutionelle arketyper (gymnasier, tekniske skoler, handelsskoler mv.) og uddannelses typer (stx, hhx, htx mv.).

Struensee og Co. finder eksempelvis for så vidt angår delanalysen for handelsskoler, at større hold gennemsnitligt reducerer omkostninger til undervisning pr. årselev, og at større institutioner generelt har bedre muligheder for at optimere og styre på holdstørrelser.

Det bemærkes samtidig, at knækgrænsen i regeringens tiltag på 700 årselever og den valgte takstreduktion på 10 procent over denne grænse principielt kunne have været sat anderledes på baggrund af resultaterne fra den omtalte analyse, dvs. hhv. ved et lavere antal årselever eller med et højere procenttal. Dertil ville der også isoleret set have været belæg for et knæk i fællesudgiftstaxameteret, selvom regeringen ikke har foreslået dette. Der henvises i øvrigt til svar på § 20 spm. S 1187 (2023-2024) for en uddybning af disse elementer.

For så vidt angår hvorledes institutioner med flere (og potentielt også mindre) afdelinger præcis rammes af et knæktaxameter på institutionsniveau, er det væsentligt at huske på, at de statslige bevillinger til ungdomsuddannelsesinstitutionerne på Børne- og Undervisningsministeriets område ydes som bloktilskud. Dette betyder blandt andet, at institutionerne som udgangspunkt selv disponerer over deres samlede tilskud, herunder afgør, hvordan et eventuelt tilskudsfald som følge af knæktaksten potentielt rammer enkelte afdelinger.

Afslutningsvist vil jeg gerne understrege, at taxametersystemet, størrelsen på de enkelte takster og regeringens forslag til taxameterjusteringer ikke udelukkende er teknik eller administration, men i høj grad afspejler politiske prioriterer, fastsættelser og afvejninger af forskellige hensyn. Den nuværende indretning af taxametersystemet er konsekvensen af politiske prioriteringer gennem de seneste 30 år, og regeringens forslag til taxameterjusteringer er dermed også udtryk for en aktuel politisk prioritering.

Regeringen har med udgangspunkt i regeringsgrundlaget blandt andet ønsket at skabe mere lige vilkår mellem for eksempel de almene gymnasier og erhvervsskolerne. Væsentlige hensyn i forbindelse med taxameterjusteringerne har også været behovet for at finansiere justeringerne på en udgiftsneutral måde og i den forbindelse ønsket om, at særligt store institutioner skal bære et ansvar for finansieringen.

Overordnet er der ikke tale om, at regeringens forslag til justeringer af taxametersystemet samlet set medfører besparelser, og der anvendes med forslaget og udmøntning af den afsatte reserve mere i de kommende år, end der ellers var forudsat med finansloven for 2024.

Med venlig hilsen

Mattias Tesfaye